

Állományelemzés a különféle könyvtártípusokban

A különféle típusú könyvtárak gyakran más és más módon elemzik állományukat, bár ugyanolyan típusú könyvtárak is eltérően oldhatják meg ezt a feladatot. Az állományelemzésnek sok célja lehet: a hosszabb vagy rövidebb távra szóló tervezés megalapozása, a gyűjtőköri szabályzat előkészítése, a könyvtári teljesítmény felmérése, számadás az anyagi források felhasználásáról, az állomány mennyiségi és minőségi paramétereinek megállapítása stb. A közvetlen cél elérése mellett az állományelemzés járulékos hasznaként jelentkezhet a gyűjteményfejlesztési politika módosítása, valamint a nyert adatok hasznosítása a gyarapítási keretek megemeléséért folytatott harcban és a könyvtár vezetésében.

Az állományelemzés kérdései

Az állományelemzés célja határozza meg a gyűjteménnyel és állománygyarapítással szemben feltett kérdéseket, amelyeket azonban kétségtelenül befolyásol a könyvtár típusa is. A kérdések vonatkozhatnak szigorúan az állomány mennyiségi jellemzőire (a szakterületek és a dokumentumtípusok szerinti megoszlás, az egyes szakterületek aránya a gyűjteményben és a dokumentumtermésben, a dokumentumok megoszlása a megjelenési év szerint, a gyarapítási keretek felhasználása, a beszerzési átlagár stb.), és idősorokba rendezhetők a rájuk adott válaszok. Az állomány minőségére is számos kérdést lehet feltenni. Az a kérdés, hogy az állomány mennyiben vág egybe azzal, amit a szakértők a legjobbnak tartanak, gyakorlatilag így hangzik: egy-egy szakterület alapvető bibliográfiájának tételei milyen arányban vannak meg az állományban? A gyűjtemény minőségét történelmileg kialakult erősségei és gyengeségei, s meghatározott használói igényeknek való megfelelése jellemzik. A használat tükréből is lehet az állomány minőségére következtetni. Milyen mértékben veszik igénybe azok, akiknek gyűjtötték? Melyik részére esik a legnagyobb forgalom? Milyen az anyagi ráfordítás és a használat viszonya? Igen nagy könyvtárakban valójában nem is az a kérdés, hogy megvan-e egy bizonyos dokumentum, hanem hogy hozzáférhető-e, megtalálható-e.

Különösen a könyvtárközi együttműködés szempontjából fontosak azok a kérdések, amelyek az állományok összehasonlítására vonatkoznak, mennyiségi és minőségi értelemben egyaránt: Mennyiben felel meg a gyűjtemény az országos normatíváknak? Hogyan viszonyul más, hasonló intézmények kivá-

lóan elismert gyűjteményeihez? Az előfizetett folyóiratok jegyzéke mennyire egyezik meg kisebb, hasonló vagy nagyobb könyvtárak jegyzékeivel? stb.

Az állományelemzést befolyásoló tényezők

A könyvtártípusok egyik legszembevetőbb jegye, hogy gyűjteményeik milyen célokat szolgálnak. Az USA-ban hagyományosan közművelődési, iskolai, felsőoktatási és szakkönyvtárakra osztják a könyvtárakat. Nyilvánvaló, hogy az állományelemzés kor hangsúlyozott módszereknek különbözniük kell, attól függően, hogy a könyvtár milyen környezetben működik, s melyek a fő feladatai.

Az állományelemzés céljainak megfogalmazása, megtervezése és lebonyolítása nagyban függ attól is, hogy a könyvtár önálló intézmény-e, vagy pedig egy iskola, egyetem, vállalat, kormányhivatal stb. része. Ugyancsak meghatározó az a körülmény, hogy a könyvtár tagja-e egy könyvtári vagy információs hálózatnak vagy sem.

A használói kör jellegzetességei is befolyásolhatják az állományelemzés megszervezését és ütemezését, s ezektől függ pl., hogy milyen súllyal vehetők tekintetbe a kölcsönzés statisztikai adatai vagy a használók véleménye.

A gyűjtemény nagysága is fontos tényező: kisebb állományokat alaposabban, nagyobbakat inkább mennyiségileg és csak egyes részeikben lehet megvizsgálni.

A rendelkezésre álló anyagiak, a munkálatban részt vevő személyek száma, a munka sürgőssége és terjedelme, az elérendő célok jellege ugyancsak meghatározza az állományelemzés kiterjedését, irányát és intenzitását.

Közművelődési könyvtárak

A közművelődési könyvtárak fő állományelemzési kérdései: Hogyan oszlik meg az állomány tartalom és dokumentumtípus szerint? Milyen idős a gyűjtemény? Hogyan vágnak egybe az állománycsoportok a használói csoportokkal? Hogyan oszlott meg a beszerzési keret téma, dokumentumtípus, használói csoport szerint? Milyen mértékben használják a gyűjteményt? Mekkora a használói kérések kielégítésének aránya?

Sok közművelődési könyvtár azzal kezdi az állományelemzést, hogy megállapítja, mi is van a birtokában (pl. a szakterületek közötti megoszlás, az álló-

mány átlagos kora az egyes kategóriákban, a kölcsönzési forgalom összetétele, a hiányzó dokumentumok aránya), majd ezzel összeveti a használat adatait (kölcsönzési előjegyzés, könyvtárközi kölcsönzés, referenzkérdések stb.). A cél az, hogy feltárják a beszerzési gyakorlat és a használat összefüggéseit, s az utóbbinak megfelelően határozzák meg a beszerzési keret felosztását.

A szigorodó gazdasági feltételek arra készítették a könyvtárosokat, hogy nagyobb figyelmet fordítsanak a gyűjtemények kihasználtságának vizsgálatára. Ehhez jó kiindulópontul szolgálhat a kölcsönzési statisztika elemzése (amelyet megkönnyít az automatizált kölcsönzési rendszer), de ezt ki kell egészítenie az egyéb módszerek (kérdőív, interjú stb.) alkalmazásának.

A dilettáns, rosszul megtervezett felmérések nem sokat érnek. Ezen a problémán kívánt segíteni a *Közművelődési Könyvtárak Egyesülete (Public Library Association)* kiadványával (*A planning process for public libraries*), amely leírja, milyen módszerekkel és eljárásokkal lehet a közösség változó feltételeihez és igényeihez igazítani a könyvtár céljait és működését; ezeken belül nagy súlyt kap a gyűjtemény elemzése és építése. A legjobb módszernek a használók tényleges igényeinek a felmérését tekinti, nem pedig a mintajegyzékek összeállítását és behasonlítását.

A használói igényvizsgálatnak több módja van: a konkrét, kielégített és kielégítetlen kérések, a dokumentum hozzáférhetősége, a kívánt dokumentum megszerzéséhez szükséges időtartam (tekintettel az előjegyzésre, a könyvtárközi kölcsönzésre) stb. elemzése.

Némely közművelődési könyvtáros azonban arra is kíváncsi, milyen minőségű az állománya. Ennek megállapítására az a módszer kínálkozik, hogy az állományból vett mintát összevetik a különböző bibliográfiákkal, illetve a tételekről szóló recenziókkal.

Iskolai könyvtárak

Újabban nyilvánvalóvá vált, hogy az iskolai könyvtáraknak (forrásközpontoknak) ugyancsak rendszeresen elemezniük kell állományukat, hogy naprakész gyűjteményük legyen, és megfelelhessenek használók igényeinek.

Az oktatási intézmények könyvtáraiban az állományokat gyakran az állami vagy az országos normatívák tükrében vizsgálják; ez részben a mennyiségi előírásokkal, részben az ajánlott anyagot tartalmazó listákkal való összevetést jelenti. A közművelődési könyvtárakban feltett kérdések is feltehető azzal a kiegészítéssel, hogy miképpen felel meg a

gyűjtemény az iskolai tanterveknek. Az alkalmazható állományelemzési módszerekkel több szerző foglalkozott. Érdekes az a vizsgálat, amely arra vonatkozott, hogy a tanulók milyen dokumentumokat használtak iskolai feladataik megoldásához, s milyen általános információszerzési szokásaik vannak.

Nagy egyetemi könyvtárak

A nagy egyetemi könyvtárak már az 1930-as évek óta végeznek állományelemzéseket. Ezeknek céljai változatosak: az állomány profiljának statisztikai adatokkal való leírása, a gyűjtemény minőségének megítélése az állományépítés szemszögéből, a gyűjtemény történeti kialakulásának vizsgálata stb. Az 1960-as években tovább fokozódott az állományelemzés iránti érdeklődés, mivel az oktatókról egyre inkább a könyvtárosokra hárult az állományépítésért való felelősség.

A legutóbbi évek fejleménye: a *Tudományos Könyvtárak Egyesülete (Association of Research Libraries)* egy programot indított, hogy segítsen az egyetemi könyvtáraknak állományépítésüket az 1970-es években kialakult helyzethez igazítani. Különösen három tényezőt kellett figyelembe venni: a nehezebb gazdasági feltételeket, az anyaintézmények változásait és a könyvtárközi kooperációt.

Az állomány mennyiségi jellemzői (a dokumentumok száma, szakterületi és formai megoszlása, az éves gyarapodás mértéke stb.) nagy hangsúlyt kapnak; az egyetemi könyvtárak normatívái előírják, hogy az oktatási és a kutatási igények kielégítéséhez kiterjedt és átfogó állományokra van szükség.

A gyűjtemény szakterületi megoszlását általában a raktári nyilvántartás alapján szokták megállapítani, bár többen fenntartással fogadták e módszert. Van, aki a leíró katalógusból vett minta alapján javasolja ezt a vizsgálatot elvégezni.

A gyarapodás mértéke — az állomány nagysága mellett — a gyűjtemény minőségének fontos jellemzőjévé vált. Az évi gyarapodás szükséges mértékét olyan tényezőktől kell függővé tenni, mint az egyetemi programok száma és jellege, az intézetek száma, a beiratkozott hallgatók száma, a folyamatban lévő kutatási programok, a más könyvtárakhoz való hozzáférés lehetősége stb.

Egy-egy szakterületen kialakult gyűjtemény kiértékelésekor gyakran használták egyik módszerként a szakbibliográfiákkal vagy más jegyzékekkel való egybevetést. A nagy egyetemi könyvtárakban a nehézség ott jelentkezett, hogy a legfontosabb irodalommal, amelyet a bibliográfiák általában tartalmaznak, e könyvtárak többnyire rendelkeztek, s a

kérdés inkább az lett volna, hogy mennyiben található meg állományukban a szakterület periferikus irodalma. Ezért gyakran speciálisan összeállított listákat (pl. a szakirodalmi publikációk hivatkozásai alapján) alkalmaznak az állomány elemzésekor, vagy igen nagy gyűjteményekhez (pl. *Library of Congress*) viszonyítják az egyetemi könyvtár állományát.

Általánosan alkalmazott állományelemzési eljárás a használat vizsgálata (a kölcsönzés adatai, a használók véleménye, a helybeni használat adatai, a szükséges dokumentumokhoz való hozzáférés lehetősége és időtartama, idéztelemzés stb.).

Habár a kölcsönzési adatok elemzésével mint az állomány kiértékelésének módszerével szemben voltak bizonyos fenntartások, az automatizált nyilvántartások elterjedésével egyre inkább alkalmazzák. Olyan fontos kérdésekre ad választ, mint a gyűjtemény leginkább használt részei, egyes dokumentumok igénybevételének gyakorisága, az előnyben részesített dokumentumtípusok. A könyvtárközi kölcsönzés vizsgálata feltárhatja az állomány gyenge pontjait.

A használók gyűjteménnyel való megelégedettsége kérdőíves vagy interjú módszerrel vizsgálható. A használók véleménye alapján lehet leginkább megítélni a gyűjteményt abból a szempontból, mennyiben teljesíti kitűzött feladatát. Minden előnye mellett e módszernek is vannak hátrányai: még az egyetemi könyvtárak magasan képzett használói sem képesek mindig pontosan megfogalmazni igényeiket, vagy hogy mit várnak a gyűjteménytől, s amit könyvtárhasználati szokásaikról mondanak, az gyakran eltér megfigyelt viselkedésüktől.

A helybeni használat vizsgálata körülményesebb, mint a kölcsönzési forgalomé, mégis szükség van rá a teljesebb kép érdekében.

Újabban alkalmazzák az állományelemzésnek azt a módszerét is, hogy mennyiben képes a könyvtár a kért dokumentumot azonnal szolgáltatni. Ezt úgy állapítják meg, hogy megvizsgálják a polcokon adott időpontban megtalálható dokumentumokat és az igények kielégítésében számításba vehető külső, kooperációs forrásokat.

Kis és közepes felsőoktatási könyvtárak

A kis és közepes felsőoktatási könyvtárak fő célja az oktatómunka szolgálata. Szempontjukból fontos kérdés, hogy vajon megfelel-e a gyűjtemény az anyaintézmény számára előírt követelményeknek; mind a kétéves, mind a négyéves főiskolák irányelvei megszabják a minimális állomány nagyságot részint állományegységekben, részint a beiratkozott hallgatók számára viszonyítva.

Az állomány elemzésekor e könyvtárakban is a fentiekben felsorolt kérdésekhez hasonlókat tesznek fel: a dokumentumok megjelenési ideje, a kiadó országa, a kiadvány nyelve, típusa stb. A folyóirat-állománynál azt vizsgálják, mennyiben vág egybe a gyűjtemény az ajánlott listákkal, az oktatási programokkal, milyen folyóiratokra irányulnak a könyvtárközi kölcsönzési kérések, mely folyóiratokra hivatkoznak a szakdolgozatok.

Mivel már sok felsőoktatási könyvtár automatizálta nyilvántartásait, a gyűjtemény mennyiségi elemzése viszonylag egyszerűvé vált; sok vizsgálat tanúsítja ezt.

Különbözőképpen állapítható meg, mennyiben felel meg a gyűjtemény az egyes szakok tanterveinek. Egyik elterjedt módszer, hogy a tantervekhez hozzárendelik a megfelelő osztályozási jelzeteket, majd ezek alapján állapítják meg a szakirodalmi ellátottságot. Másutt a kölcsönzések összetételét elemezték a tantervek szempontjából. Így nemcsak azt kapták meg, hogy az egyes szakterületeknek milyen az ellátottsága, hanem azt is, melyek a gyűjtemény gyakran, ill. kevésbé használt részei.

Meglehetősen elterjedt módszer e könyvtárak állományának minőségi vizsgálatára a raktári nyilvántartás egybevetése különféle ajánló jegyzékekkel és szakbibliográfiákkal.

Fontos szempont a kis és közepes felsőoktatási könyvtárak állományának elemzésekor, hogy milyen mértékben használják a hallgatók és az oktatók. A számos lezajlott vizsgálat olyan kérdéseket is feltett, mint pl.: Milyen a viszony az egyes szakterületek dokumentumainak megjelenési éve és a használat között? Melyek az állomány ritkán használt részei? Vannak-e olyan állományrészek, amelyeket gyakrabban használnak, mint amennyire az állomány egészében elfoglalt arányukból következnek?

Szakkönyvtárak felsőoktatási környezetben

A kari és intézeti könyvtárakban és a felsőoktatási intézmények kutatási célokat szolgáló egyes gyűjteményeiben folytatott állományelemzésre – a fentiekben leírtakon kívül – az jellemző, hogy nagyobb súlyt kapnak a kutatók igényei: Kielégítő-e a referenzgyűjtemény? Milyen fontos címek hiányoznak? Milyen a gyűjtemény történeti rétegződése? Hogyan viszonyul a szakterület vezető könyvtáraihoz? Kielégítő-e a gyarapodás mértéke? Hozzáférhető-e a gyűjtemény?

Az állományelemzésekről szóló beszámolók egy-egy módszerrel, vagy több módszer kombinációjával végzett munkálatokról adnak számot. A használatvizsgálatok egy-egy dokumentumtípus, a legtöbb

esetben a folyóiratok igénybevételének feltérképezésére irányulnak.

A kölcsönzési statisztika elemzése mellett nagyon kedvelt a kérdőíves és interjú módszer. Ugyanígy a hivatkozások vizsgálata is, amely egyrészt a szakemberek általános szakirodalom-használati szokásairól, másrészt az adott gyűjtemény igénybevételéről szolgáltat adatokat.

Az információszerzési technikák és a dokumentumok használatának összevetése is tanulságokkal jár. Pl.: melyek az egy-egy szakembercsoport által leggyakrabban olvasott folyóiratok, s hogyan viszonyulnak ezek a leggyakrabban idézett folyóiratokhoz? Vagy: összehasonlíthatók-e a szakértők értéktétele szerint kialakított folyóiratlisták a cikkek hivatkozásaival és az adatbázisokban folytatott keresések eredményeivel?

Egyéb szakkönyvtárak

Bár a szakkönyvtárak nem érdekeltek abban, hogy állományuk mennyiben felel meg az egyetemi oktatási és kutatási programoknak, a felsőoktatásiakhoz nagyon hasonló kérdésekre várnak választ az állományelemzés során: Melyek a gyűjtemény erősségei és hiányosságai? Milyen az igénybevétel? Hogyan lehet növelni a gyűjtemény és az igények megfelelését? Mi az állománygyarapítási keret optimuma?

Az állományelemzés részleteiben való megtervezését kell előznie a gyűjtemény jellegzetességeinek számbavétele (az utóbbi évek szerzeményeinek megvizsgálása, a beszerzési statisztika áttekintése, a könyvtárközi kölcsönzések elemzése stb.).

A kölcsönzési forgalom vizsgálata e könyvtárakban is általánosan elterjedt módszer, a használat-elemzések pedig főként a folyóiratokra irányulnak.

Kooperációs körök

Mivel az eredményes gyűjtési kooperáció alapfeltétele, hogy a részt vevő könyvtárak pontos adatokkal szolgáljanak legalább állományuk szakterület és dokumentumtípus szerint való megoszlásáról, a források megosztott gyűjtésére vállalkozó kooperációs körökben az állományelemzés különös hangsúlyt kapott. Erre biztatja őket az ALA által 1983-ban elfogadott, az összehangolt és kooperatív állományfejlesztésről szóló segédlet is.

A kooperáció szempontjából az egyik legfőbb kérdés, hogy melyik könyvtárnak van a leggazdagabb gyűjteménye egy adott szakterületen; erre vá-

laszt lehet kapni pl. az érintett könyvtárak raktári nyilvántartásaiból vett minták összehasonlításával.

Egy másik érdekes kérdés, hogy milyen mértékben fedik át egymást a részt vevő könyvtárak állományai. Ennek megválaszolása során fontos szempont a könyvtárak nagysága, típusa, kora; azoknak a címeknek az aránya, amelyek csak egyetlen könyvtárban vannak meg; két-két könyvtár állományának átfedése a körön belül; az alkalmazott módszerek kiválasztása.

A számítógéppel kezelt nyilvántartások megjelenése megkönnyítette az átfedési vizsgálatok lefolytatását, különösen ha azonos adatbázisokhoz kapcsolódó könyvtárakról (pl. az OCLC partnereiről) van szó.

Minthogy a könyvtárosok egyre inkább támaszkodnak a kooperációs szervezetekre a helyileg szükséges dokumentumok biztosításában, nagyon fontosá válik az a kérdés, hogy a kooperáció mennyiben javítja meg ténylegesen a dokumentumok rendelkezésre bocsátását. Az egyik vizsgálat kifejlesztette az ún. ellátóképességi indexet (capability index), amely azt mutatja, hogy egy könyvtár milyen mértékben képes egy tesztként szolgáló dokumentumlista tételeit rendelkezésre bocsátani; e mutató inkább a rendelkezésre bocsátás sebességét, semmint a saját gyűjtemény méreteit vagy összetételét hangsúlyozza. Az ellátóképességi index volta-képpen azt fejezi ki, milyen határfokkal működik a kooperációs kör.

A könyvtárcsoportokra kiterjedő állományelemzések főként mennyiségi módszereket alkalmaztak, s a mennyiséget rendszerint egyenlőnek tekintették a minőséggel: minél nagyobb a gyűjtemény, annál tartalmasabb. Pedig a munkaerő-kapacitás szükségén kívül nincs más akadálya, hogy egyéb, minőséginek is tekinthető módszereket (bibliográfiák hasonlítása, külső szakértők ítétele, használatvizsgálatok) is igénybe vegyenek.

* * *

Összefoglalásul: a különböző, kipróbált állományelemzési módszereket és eljárásokat egyaránt használják a különböző típusú könyvtárak, bár eltérő nyomatékkal. A módszer kiválasztását főképp az állományelemzés célja határozza meg, s az állományelemzés során feltett kérdések a könyvtár feladatrendszeréből s működési feltételeiből (a fenntartó jellege, a használói kör, a gyűjtemény mérete, a kooperációban való részvétel stb.) következnek. Az állományelemzés tehát eltérő lehet könyvtártípusok szerint, de ugyanolyan típusú könyvtárakat illetően is mutatkoznak különbségek.

Irodalom

Közművelődési könyvtárak

- [1] GOLDHOR, H.: Analysis of an interactive method of evaluating the book collection of a public library. = *Libri*, 23. köt. 1. sz. 1973. p. 6–17.; and GOLDHOR, H.: A report on an application of the inductive method of evaluation of public library books. = *Libri*, 31. köt. 1981. p. 121–129.
- [2] PALMOUR, V. E. et al.: A planning process for public libraries. Chicago, Ala., 1980.
- [3] RUEF, J. A.: Management by objectives: Improving the book collection. = *Connecticut Libraries*, 21. köt. 2. sz. 1979. p. 17–18., 33.
- [4] ZWEIZIG, D.—DERVIN, B.: Public library use, users, uses: Advances in knowledge of the characteristics and needs of the adult clientele of American public libraries. = *Advances in Librarianship*, 7. köt. ed. MELVIN, J. V.—MICHAEL, H. H. New York, Academic Press, 1977. p. 231–255.

Iskolai könyvtárak

- [5] American association of school librarians and association for educational communications and technology. = *Media Programs: District and School*. Chicago, Ala. 1975. p. 63.
- [6] DANIEL, E. H.: Performance measures for school librarians: complexities and potential. = *Advances in Librarianship*, 6. köt. ed. MELVIN, J. V.—MICHAEL, H. H. New York, Academic Press, 1976. p. 1–51.
- [7] MANCALL, J. C.: Measurement and evaluation of the collection. = *School Library Media Quarterly*, 10. köt. 4. sz. 1982. p. 185.
- [8] MANCALL, J. C.—DROTT, M. C.: Measuring student information use: A Guide for School Library Media Specialists, Littleton, Colo. Libraries Unlimited, 1983.
- [9] VAN ORDEN, Ph. J.: The collection program in elementary and middle schools, Littleton, Colo. Libraries Unlimited, 1982. p. 246.

Nagy egyetemi könyvtárak

- [10] Association of research libraries. = *Collection description and assessment in ARL libraries (SPEC Kit 87. sz.)*, Washington, D. C.; Office of Management Studies, Systems and Procedures Exchange Center, 1982.
- [11] Association of research libraries. Association of college and research libraries: Standards for university libraries. = *College and Research Libraries News*, 40. köt. 4. sz. 1979. p. 102.
- [12] AXFORD, H. W.: Collection management: A new dimension. = *Journal of Academic Librarianship*, 6. köt. 6. sz. 1981. p. 324–329.
- [13] BLACK, G. W. Jr.: Estimating collection size using the shelf list in a science library. = *Journal of Academic Librarianship*, 6. köt. 6. sz. 1981. p. 339–341.
- [14] BONN, G. S.: Evaluation of the collection. = *Library Trends*, 22. köt. 3. sz. 1974. p. 265–304.
- [15] CHRISTIANSEN, D. E. et al.: Guide to collection evaluation through use and user studies. = *Library Resources and Technical Services*, 27. köt. okt./dec. 1983. p. 432–440.
- [16] COMER, C.: List-checking as method for evaluating library collections. = *Collection Building*, 3. köt. 3. sz. 1981. p. 26–34.

- [17] HODOWANAC, G. V.: An acquisition rate model for academic libraries. = *College and Research Libraries*, 39. köt. nov. 1978. p. 439–447.
- [18] KANTOR, P. B.: Availability analysis. = *JASIS*, 27. köt. szept./okt. 1976. p. 311–319.
- [19] KEBABIAN, P.: The distance to a star: subject measurement of the Library of Congress and University of Florida collections. = *College and Research Libraries*, 27. köt. júl. 1966. p. 267–279.
- [20] KENT, A. et al.: Use of library materials: The University of Pittsburgh Study, New York, Marcel Dekker, 1979.
- [21] LAWRENCE, G. S.—OJA, A. R.: The use of general collections at the University of California: A study of unrecorded use, at-the-shelf discovery and immediacy of need for materials at the Davis and Santa Cruz Campus Libraries. Final report University of California Systemwide Administration Office of the Assistant Vice-President — Library Plans and Policies Library Studies and Research Division, 1980. ED191490.
- [22] LEACH, S.: The growth rates of major academic libraries Rider and Purdue reviewed. = *College and Research Libraries*, 37. köt. nov. 1976. p. 532.
- [23] The Lopez or citation technique of in-depth collection evaluation explicated. = *College and Research Libraries*, 44. köt. máj. 1983. p. 251–255.
- [24] McGRATH, W. E.: Circulation studies and collection development problems of methodology, theory and typology for research. = *Foundations in Library and Information Science*, 10. köt. B rész. ed. ROBERT, D. S.—GEORGE, B. M. Jr. Greenwich, Conn. JAI Press, 1980. p. 373–403.
- [25] McINNIS, R. M.: Research collections: An approach to the assessment of quality. = *IPLQ Quarterly*, 13. köt. júl. 1971. p. 13–22.
- [26] MOSHER, P. H.: Collection evaluation in research libraries: The search for quality, consistency, and system in collection development. = *Library Resources and Technical Services*, 23. köt. 1. sz. 1979. p. 16–32.
- [27] NEW, D. E.—OTT, R. Z.: Interlibrary loan analysis as a collection development tool. = *Library Resources and Technical Services*, 18. köt. 3. sz. 1974. p. 275–283.
- [28] NISONGER, T. E.: An in-depth collection evaluation at the University of Manitoba Library: A test of the Lopez method. = *Library Resources and Technical Services*, 1980. 24. köt. p. 329–338.
- [29] SAUNDERS, S. et al.: Alternatives to the shelflist measure for determining the size of a subject collection. = *Library Research*, 1981. 3. köt. p. 383–391.
- [30] SHAW, W. M. Jr.: A practical journal usage technique. = *College and Research Libraries*, 39. köt. nov. 1978. p. 479–481.
- [31] Systems and procedures exchange center. = *User Surveys and Evaluation of Library Services (SPEC Kit 71. sz.)*, Washington, D. C., Office of Management Studies, Systems and Procedures Exchange Center, Association of Research Libraries, 1981.
- [32] WEBSTER, D. E.: A concept of collection analysis and development. = *Collection Analysis in Research Libraries: An Interim Report on a Self-Study Process*, Washington, D. C., Association of Research Libraries, Office of University Library Management Studies, 1978. p. 5.

Kis és közepes felsőoktatási könyvtárak

- [33] Draft: Statement of quantitative standards for two-year learning resources programs. = *College and Research Libraries News*, 40. köt. márc. 1979. p. 70.
- [34] ETTLETT, H. J.: Book use at a small (very) community college library. = *Library Journal*, 103. köt. 20. sz. 1978. p. 2314–2315.
- [35] GOLDEN, B.: A method for quantitatively evaluating a university library collection. = *Library Resources and Technical Services*, 18. köt. 3. sz. 1974. p. 268–274.
- [36] GOLDSTEIN, M.—SEDRANSK, J.: Using a sample technique to describe characteristics of a collection. = *College and Research Libraries*, 38. köt. máj. 1977. p. 195–202.
- [37] JENKS, G. M.: Circulation and its relationship to the book collection and academic departments. = *College and Research Libraries*, 37. köt. márc. 1976. p. 145–152.
- [38] KIM, D. U.: OCLC-MARC tapes and collection management. = *Information Technology and Libraries*, 1. köt. márc. 1982. p. 22–27.
- [39] SCHAD, J. G.—ADAMS, R. L.: Book selection in academic libraries: A new approach. = *College and Research Libraries*, 30. köt. szept. 1969. p. 437–442.
- [40] SCHWARTZ, R.: A periodical use study. = *Illinois Libraries*, 60. köt. febr. 1978. p. 106–109.
- [41] SHABOWICZ, S. A.: An approach to assessment of quality of a university library collection. Hammond Ind.: Purdue University, Calumet Campus Library, 1977.
- [42] Standards for college libraries. = *College and Research Libraries News*, 36. köt. okt. 1979. p. 279.
- [43] TOWNLEY, Ch. T.: Using SPSS to analyze book collection data. = *Drexel Library Quarterly*, 17. köt. 1. sz. 1981. p. 87–119.
- [44] TROCHIM, M. K. et al.: Measuring the circulation use of a small academic library collection: A manual. Chicago: Associated Colleges of the Midwest, 1980.

Szakkönyvtárak felsőoktatási környezetben

- [45] GOEHLERT, R.: Periodical use in an academic library: A study of economists and political scientists. = *Special Libraries*, 69. köt. 2. sz. 1978. p. 51–60.
- [46] GRISCOM, R.: Periodical use in a university music library: A citation study of theses and dissertations submitted to the Indiana University School of Music from 1975–1980. = *Serials Librarian*, 7. köt. 3. sz. 1983. p. 35–52.
- [47] KUSNERZ, P. A.: Collection evaluation techniques in the Academic Art Library. = *Drexel Library Quarterly*, 19. köt. 3. sz. 1983. p. 38–51.
- [48] RICE, B. A.: Selection and evaluation of chemistry periodicals. = *Science and Technology Libraries*, 1983. 1. köt. p. 43–59.
- [49] SATARIANO, W. A.: Journal use in sociology: Citation analysis versus readership patterns. = *Library Quarterly*, 48. köt. 3. sz. 1978. p. 293–300.
- [50] SUBRAMANYAM, K.: Citation studies in science and technology. = *Collection Development in Libraries: A Treatise*, ed.: STUEART, R. D.—MILLER, G. B. Greenwich, Conn., JAI Press, 1980. p. 345–372.

Egyéb szakkönyvtárak

- [51] BASTILLE, J. D.—MANKIN, C. J.: A simple objective method for determining a dynamic journal collection. = *Bulletin of the Medical Library Association*, 68. köt. okt. 1980. p. 357–366.
- [52] BYRD, G. D. et al.: Collection development using inter-library loan borrowing and acquisition statistics. = *Bulletin of the Medical Library Association*, 70. köt. jan. 1982. p. 1–9.
- [53] CRAIG, D. F.—STRAIN, P. M.: Analysis of collection development at the National Library of Medicine. = *Bulletin of the Medical Library Association*, 68. köt. ápr. 1980. p. 197–206.
- [54] SCHWARTZ, J. H.: Technical books: Appraisal of selection policy and use by creative chemists. = *Special Libraries*, 65. köt. febr. 1974. p. 58–60.
- [55] THORPE, P.: Interlibrary loans analysis for journals acquisition. = *ASLIB Proceedings*, 31. köt. 7. sz. 1979. p. 352–359.
- [56] WENGER, Ch. B.—CHILDRESS, J.: Journal evaluation in a large research library. = *JASIS*, 28. köt. szept. 1977. p. 293–299.
- [57] WENGER, Ch. B. et al.: Monograph evaluation for acquisition in a large research library. = *JASIS*, 30. köt. márc. 1979. p. 88–92.

Kooperációs körök

- [58] GWINN, N. E.—MOSHER, P. H.: Coordinating collection development: The RLG conspectus. = *College and Research Libraries*, 44. köt. márc. 1983. p. 129.
- [59] MOORE, B. et al.: Title overlap: A study of duplication in the University of Wisconsin system libraries. = *College and Research Libraries*, 43. köt. jan. 1982. p. 14–21.
- [60] MOSHER, P. H.—PANKAKE, M.: A guide to coordinated and cooperative collection development. = *Library Resources and Technical Services*, 27. köt. okt./dec. 1983. p. 418.
- [61] RICHARD, H.—SCHLESS, A. P.: Document delivery capabilities of major biomedical libraries in 1968: Results of a national survey employing standardized tests. = *Bulletin of the Medical Library Association*, 60. köt. júl. 1972. p. 382–422.
- [62] POTTER, W. G.: Studies of collection overlap: A literature review. = *Library Research*, 1982. 4. köt. p. 4.
- [63] SHAW, D.—STOCKEY, E.A.: Contributions of small libraries to state-wide resource sharing: A study of collection overlap through the INCOLSA processing center. = *Public Library Quarterly*, 1979. 1. köt. p. 281–290.

/MAGRILL, R. M.: Evaluation by type of library. = *Library Trends*, 33. köt. 3. sz. 1985. p. 267–295./

(Papp István)